DE OOSTPOST.

LETTERKUNDIG, WETENSCHAPPELIJK EN COMMERCIEEL

NIEUWS- EN ADVERTENTIEBLAD.

PRIJS VAN INTEEKENING.

De OOSTPOST verschijnt elken *Maandag en Donderdag*. De prijs voor den tweeden halven jaargang is *f* 8.— rec.

Het abonnement geschiedt in eens vooruit voor desen tweeden halven jaargang.

DONDERDAG 19 JUNIJ.

PRIJS DER ADVERTENTIEN.

De prijs der ADVERTENTIEN is *f* 8.— voor elke TIEN WOORDEN: behalve het segel.

Advertentien met groote letter betalen dubbeld.

Iedere herhaling na de twee eerste plaatsingen word betaald met de helft van het bedrag der advertenties

No. 26. VERANTWOORDELIJKE UITGEVER E. FUHRI TE SOERABAYA. 1856.

Sinds geruimen tijd gevoelde de Redactie de behoefte den *Oostpost* tweemaal per week te doen uitkomen, doch gebrek aan het daartoe benoodigde materieel ter drukkerij van den uitgever, belette tot hiertoe deze zoo gewenschte uitbreiding. Thans is daarin voorzien en zal dit weekblad elke week tweemaal verschijnen. Bij deze uitbreiding van onze onderneming hebben wij vermeend tevens eene verbetering te voegen, door eene verandering in de dagen van verschijning te brengen. De *Oostpost* zal voortaan op den dag van de aankomst van den post, aldus elken *Maandag* en *Donderdag*, in den namiddag aan de inteekenaren uitgereikt worden en zal men daarin de berigten vinden, die de post van Batavia en van elders heeft aangebragt; op die wijze voorzien wij in eene leemte die reeds lang door ons was opgemerkt. Onze lezers hebben aanspraak om van ons zoo spoedig mogelijk die berigten te vernemen, welke men tot heden meestal een paar dagen later ontving, zoodat men immer nog tot andere bladen zijne toevlugt moest nemen. Voor den prijs van ons abonnement vindt men thans in den Oostpost al het meldenswaardige van den dag. Wij hebben echter in dien prijs zelve eene kleine verandering moeten maken, om onze meerdere onkosten te vergoeden. Wij hebben dien gesteld voor de nieuwe abonnés van den tweeden halven jaargang op *f* 8.— rec.

Wij vleijen ons dat deze vermeerdering en verbetering onzen geabonneerden aangenaam zal zijn, en ons blijkbaar zal worden door een vermeerderd aantal abonnementen; wij bevelen vooral den *Oostpost* aan, als een zeer geschikt middel tot verspreiding van die berigten, waarbij de handel en de nijverheid belang hebben, en die onder de rubriek advertentien geplaatst worden.

Namens de Redactie

E. FUHRI,

Uitgever.

OFFICIEEL GEDEELTE.

JAVASCHE COURANT,

Van den 14den Junij 1856, No. 48.

Civiel Departement.

ONTSLAGEN:

Op zijn verzoek, eervol, uithoofde van vertrek, het lid bij de hoofdkommissie van onderwijs in Nederlandsch-Indie E. A. Schill, onder dankbetuiging voor de door hem als zoodanig bewezene diensten.

Eervol, uit 's lands dienst, met behoud van regt op pensioen, de landmeter der derde klasse bij het kadastrale bureau te Batavia J. D. Frankhanel.

Op zijn verzoek, eervol, uit 's lands dienst, met behoud van regt op pensioen, de gewesen klerk ten burele van den resident van Timor J. M. Taihutu.

BENOEMD:

Tot landmeter der derde klasse bij het kadastrale bureau te Batavia, de geëmploijeerde bij dat bureau J. C. Brodhaag,

Militair Departement.

ONTSLAGEN:

Op zijn verzoek, eervol, uit Z. M. militaire dienst, met behoud van regt op pensioen, de kapitein der infanterie B. de Vries.

Op zijn verzoek, eervol, uit zijne betrekking van provoostgeweldiger, J. B. Delcourt.

BENOEMD:

Tot kommandant van het garnizoens-bataillon in de Wester-afdeeling van Borneo, de luitenant-kolonel der infanterie W. E. Kroesen.

BIJ DE MILITAIRE ADMINISTRATIE.

BEVORDERD:

Tot adjunkt-intendant, de aspirant-intendant S. H. Eerdmans.

Tot betaalmeester der tweede klasse, de aspirant-betaalmeester L. H. Meijers.

BENOEMD:

Tot adjunkt-betaalmeesters, de adjudant-onderofficieren der infanterie J. C. Zubli, A. C. van Lennep, J. F. Timmermans en R. D. de Bock.

OVERGEPLAATST:

Bij het garnizoens-bataillon in de Wester-afdeeling van Borneo, de majoor van het 7de bataillon infanterie C. E. A. Maubach.

Bij het garnizoens-bataillon op Celebes, de majoor van het 8ste bataillon infanterie W. von Geusau.

De resident van Batavia, met referte tot de door den directeur-generaal, wd. directeur van financien, geplaatste advertentie in de Javasche courant van den 7den en 10den Mei, maakt bekend, dat op Zaturdag den 5den Julij a. s. des morgens ten 10 ure, in het Beurs-gebouw, in het openbaar sullen worden verkocht p. m. de navolgende hoeveelheden Spaansche piasters, als:

p. m. 1124 stuks heele.
p. m. 143 „ halve.
p. m. 15589 „ kwart.

De verkoop zal geschieden op de gewone voorwaarden, bij kavelingen nader te bepalen.

De resident van Banjoemaas maakt bekend, dat op Woensdag den 9den Julij a. s. des morgens te 9 ure, ten zijnen kantore, overeenkomstig het reglement voor het houden van uitbestedingen (staatsblad 1829 no. 67), onder nadere goedkeuring van het gouvernement, eene uitbesteding zal worden gehouden, van de volgende in deze residentie voor het jaar 1857 benoodigde artikelen als:

a Voor de levering van rijst en zout aan de korpsen pradjoerits in de vier regentschappen Banjoemaas, Poerwokerto, Bandjarnegara en Probolingo, respectivelijk ter sterkte van 40, 30, 30, 30 en 30 manschappen.

b Voor de levering van voeding der gevangenen, kettinggangers en bannelingen in de residentie Banjoemaas, berekend op een getal van zes honderd koppen daags, mitsgaders van de benoodigde olie ter verlichting der gevangenissen.

c Van gras en padi voor de paarden van het detachement djajang secars voor 26 paarden daags, en

d Van padi voor 18 postpaarden voor de brievenposterij op negen stations, twee malen in de maand te leveren; kunnende verdere informatiën nopens de voorwaarden dezer uitbesteding dagelijks (feestdagen uitgezonderd) verkregen worden op het residentiekantoor aldaar.

OPROEPING VAN CREDITEUREN

Door de weeskamer te Poerwakarta: van wijlen C. Kerson, binnen 3 maanden na 26 Mei.

Door den exec. M. W. van der Geugten, te Samarang: van wijlen den Chinees Tjiam Ingsie, binnen drie maanden na 2 Junij.

Door de weeskamer te Batavia: van wijlen Jacob Willem van den Brook, en van wijlen H. G. E. Schugt, P. A. Jacobs, A. W. Barends, E. F. Wijckhuijse, C. A. E. Nauman, J. Roijen, J. P. Damon en van X. Hus.

Door de Gecommitteerden van het Collegie van Boedelmeesteren te Batavia, te Meester Cornelis: van wijlen den chinees Tio Tjoemooij.

Door F. Alting Mees, te Batavia: van wijlen nejufv. W. F. Twele.

Door de Bewindvoerders in den boedel, te Batavia: van wijlen den chinees Oeij-Engkoij.

Door den Mede-Executeur, te Batavia: van wijlen den chinees Lim Pengbouw.

VENDU-DEPARTEMENT.

VERKOOPING

Op Vrijdag den 20sten Junij.

Voor de woning van den heer P. J. Gersom, in de stad.

Op Zaturdag den 21sten Junij.

Voor de woning van den majoor Staring, in het kampement, en Uitbesteding ten kantore van den Resident alhier.

Op Maandag den 23sten Junij.

Voor de woning van den heer Hageman, te Krambangan.

EENE ZWEEDSCHE NOVELLE.

(*Vervolg.*)

Aller blikken waren op den jeugdigen Franschman gerigt, die zoo snel in aanzien klom, dat voor hem thans de hoogste betrekking als te grijpen was, zoo nog niet hooger eer zijne verheffing moest bevestigen. Voor hem selven was zijne verheffing eene proef. Hij was versuft door de edelmoedigheid der koningin en waande sich nog door haar bemind, ofschoon niets dan hare weldaden en wel-ligt hare blikken hem dit tot dusver deden vermoeden; van zijn kant had hij nimmer dit onderwerp durven aanroeren. Maar al was d'Harcourt schier duiselig geworden door de persoonlijke gunst eener jeugdige, magtige, aanvallige vorstin, zijn hart klopte toch nog altijd voor de barones van Steinberg. Zijne trouw aan deze laatste en zijne eerzucht kwamen eiendelijk in een beslissenden strijd. De barones had de verheffing van haren minnaar slechts met een gemengd gevoel van vreugde en smart aangezien, waarin zelfs het laatste de bovenhand behield. Het was haar maar al te duidelijk geworden dat de eerzucht hem van haar verwijderde. Op zekeren dag schreef zij hem dan ook dat zij het voornemen had nog dien avond Stockholm te verlaten, maar verklaarde niet minder vriendelijk dat, zoo hij haar nog genoeg beminde om haar hiervan te doen afzien, zij alsdan niet zou vertrekken. Op bijna hetzelfde oogenblik ontving hij een brief van de koningin, die zijne onmiddellijke tegenwoordigheid in eene bijzondere raadsvergadering eischte. Dit was zoo goed als het berigt eener nieuwe eer, welke hem zou te beurt vallen. De graaf bevond sich in een lastig dilemna, maar de eerzucht of wat hij liever zijn pligt had genoemd, overwon. Hij verzuimde de baronnes, ging naar het paleis en op den weg daarheen zweefden hem niets dan zetels en portefeuilles voor den geest.

De koningin was in den raad gezeten toen hij werd aangediend. Al de raadslieden begroetten den gunsteling met een lach, maar Elisabeth verzocht hen zich voor eene wijl te verwijderen en zij bleef alleen met d'Harcourt. Zij was bleek en ook hij scheen ontroerd. Het was hem of nu het oogenblik gekomen was dat zelfs een kroon zijn schedel zou dekken. Na eene korte poos hief de koningin eene portefeuille op, die met het koninklijk wapen verzegeld was als het symbool der opperste, zoo al geen koninklijke magt, en vroeg hem:

— Begeert gij die?

De glimlach, waarmede de koningin deze woorden uitsprak deed den opgewonden jeugdigen edelman daaraan deze beteekenis hechten: „Bemint gij mij?" en op zijne knieën vallende riep hij uit: — Ja, ik bemin u zoo zeer als ik u hoogacht en bewonder!

Gedurende eene wijl ging hij aldus voort tot dat de koningin hem ten laatste eensklaps in de rede viel, en op welk eene wijze!

— Genoeg! riep zij uit op een toon, die den graaf het bloed in het hart deed verstijven — een toon, als dien van een speler, die het masker afwerpt, waarachter hij zich voor eenigen tijd heeft verscholen. De ontstelde graaf wilde opstaan, maar zij beval hem te blijven liggen. — Eindelijk, vervolgde zij op een toon van opeengehoopte bitterheid, eindelijk zie ik u *daar*; eindelijk is dan het uur mijner wraak gekomen! D'Harcourt viel magteloos achter over met het hoofd tegen een leuningstoel. — Ja, hernam Christina, ik wist dat gij mij *bemindet*, maar ik wenschte het u te hooren zeggen, zoo als ik u thans als *vrouw* zeg, wat ik reeds sints lang als koningin gezegd heb, dat ik u verfoei en veracht!

Een diepe zucht was het eenige antwoord van den teleurgestelden en ongelukkigen graaf.

— Ja, vervolgde de vorstin, ik heb u in aanzien verheven alleen om het genot van dit uur te kunnen smaken. Elsabeth verhief den graaf van Essex trapsgewijze tot eer en aanzien en zoo heb ik met u gedaan. Maar wij moeten nog een stap verder gaan. Zoo ik geene Elisabeth kan zijn als mevrouw Laura, op wien ik zoozeer gelijk en die even wreed is als zij krankzinnig is, dan mag ik de vergelijking ook volkomen maken. Gij kent het einde van Essex?

— De dood! riep de ontzette graaf onwillekeurig uit.

— Ja, de dood op het schavot, hervatte de koningin. Door mijne bewerking is u de hoedanigheid van Zweed gegeven en zoo zijt gij thans geheel in mijne magt. Maar ik wil de zaak eindigen op eene wijze, die mevrouw Laura en bij gevolg ook mij meer waardig is, voegde Christina er op schamperen toon bij. Zij had deze woorden naauwelijks gesproken of zij beval den raadslieden weder binnen te komen. Deze man, zeide zij tot hen en wees op den graaf, is krankzinnig. Laat hem in een gesticht worden opgesloten.

Stom van ontzetting werd de graaf d'Harcourt buiten de koninklijke tegenwoordigheid gebragt.

De ongelukkige werd inderdaad krankzinnig. Tegen de wreedheid van de eene vrouw vond hij echter een gedeeltelijk geneesmiddel in de liefde der andere. Toen de barones van Steinberg dit vonnis vernam, hetwelk later verzacht werd, vergat zij al het ongelijk van den graaf en keerde onmiddellijk naar Stockholm terug. Hare verdere levensdagen werden gewijd aan de vertroosting van den rampsaligen graaf d'Harcourt.

Soerabaya den 19den Junij 1856.

De verjaardag der Koningin is alhier, den 17den dezer, feestelijk herdacht. Des morgens werd er door de troepen en de schutterij parade gehouden, terwijl aan de onderofficieren en soldaten de gelegenheid was opengesteld om zich door het schieten naar de vogel en andere vermakelijkheden te ontspannen.

In den avond van dien dag vereenigde zich eene talrijke schare op een thé dansant in de *Societeit Concordia*, alwaar in gepaste vrolijkheid dezen feesdag is besloten geworden.

— Door het Indisch bestuur is magtiging verleend om van mr. *L. J. A. Tollens* bij 's lands kas te *Batavia* in ontvangst te nemen eene som van *f* 850, zijnde de opbrengst van eene door hem uitgegeven dichtbundel, ten behoeve der noodlijdenden bij den jongsten watersnood in *Nederland*, ten einde door de zorg van het ministerie van kolonien aldaar te worden uitgekeerd.

Celebes en Onderhoorigheden. — De berigten over de maand Mei jl. behelzen het volgende:

Op het berigt dat acht rooverspraauwen zich bij Mandalle hadden vertoond, vertrok den 22sten Mei Z. M. stoomschip *Suriname*, vergezeld van de kruisbooten no. 18 en 50 om de noord, doch kwam den 27sten daaraanvolgende terug zonder zeeroovers ontmoet te hebben.

Van den sultan van Sumbawa was het berigt ontvangen dat 40 rooverspraauwen in straat Alas aanwezig waren, hetgeen later door een tripangvisscher, die door hen gekwetst was geworden, werd bevestigd; bovengenoemd stoomschip zou derwaarts vertrekken.

Het padiegewas in de Noorder- en Zuider distrikten, zoomede in Bonthain en Boeloekombo, stond vrij gunstig; alleen in de Zuider- distrikten hadden de insekten eenige later geplante velden aangetast.

Het te Bonthain door de bevolking aangelegd havenhoofd zou spoedig voltooid zijn; terwijl het havenhoofd te Saleijer 40 Rijnlandsche voeten in zee was verlengd.

Menado. — In onze nommers van 23 April en 7 Mei jl., deelden wij voorloopig eenige berigten mede omtrent de uitbarsting van den vuurberg op een der Sangir-eilanden, en de daardoor aangebragte verwoesting.

Wij zijn thans in de gelegendheid gesteld hieronder te doen volgen een uittreksel van het door den resident van Menado, omtrent de plaats gehad hebbende ramp, aan het gouvernement ingediend rapport.

„Ten vervolge van mijne missive van 25 April jl. no. 495, heb ik de eer Uwe Excellentie medetedeelen dat ik mij op den 2den Mei aan boord van Zr. Ms. stoomschip *Samarang*, gekommandeerd door den luitenant-ter-zee der 2de klasse Roodzant, naar de Sangir-Eilanden heb begeven, om mij te overtuigen van de waarheid der zijdelings van Ternate ontvangen berigten omtrent eene plaats gehad hebbende uitbarsting van den vuurberg op het eiland Groot-Sangir en de daardoor aangerigte verwoestingen, alsmede om nategaan, in welke opzigten en op welke wijze in den nood der betrokkene bevolking bijstand kan worden verleend.

Den 2den des morgens van hier vertrokken, bereikte ik des anderen daags de baai van Taroena, alwaar ik met de radja's en hoofden der geteisterde landen eene bijeenkomst hield en nam daarna de verwoeste landstreek in oogenschouw.

Alvorens de bijzonderheden en de noodlottige uitwerkselen der uitbarsting te vermelden, zij nopens de plaatselijke gesteldheid het volgende opgemerkt.

De noordwestelijke punt van het eiland Groot-Sangir wordt gevormd door den berg Awoe, welke verscheidene toppen heeft, van welken de hoogste kan geschat worden circa 4000 voeten hoog te zijn. Aan den weskant loopt de berg vrij steil in zee af, op de hoogte der hoofdnegorij Kandhare, echter stuitende tegen een lang voorgebergte. Aan de noord- en zuidzijde beslaat de tot de zee reikende voet van den vulkaan eene tamelijke uitgestrektheid gronds, aldus zacht hellende vlakten daarstellende, welke in vruchtbaarheid en geschiktheid voor den landbouw boven andere gedeelten van het eiland uitmunten. Oostelijk vereenigt de Awoe zich met en maakt als het ware het hoofd uit van de reeks van bergen en heuvelen welke Groot-Sangir overdekken.

Dit terrein behoort tot de landschappen Taroena, Kandhar en Taboekan.

Behalve eenige gedurende de voorafgaande maanden waargenomene ligte aardbevingen, welke op de Sangir-Eilanden te veelvuldig zijn om bijzondere aandacht te trekken, gebeurde er niets wat eene buitengewone werking van den vulkaan aanduidde of als voorteeken van eene naderende éruptie had kunnen dienen. Dierhalve, en gesterkt door het bijgeloof, dat dezelve voor goed was uitgedoofd door eenen Spanjaard, die ettelijke jaren geleden den goenoeng Awoe beklom, verkeerde de bevolking in de grootste gerusheid en had, zoo als gewoonlijk, hare aanplantingen van rijst enz. op deszelfs hellingen aangelegd nabij en rondom de negorijen waar ze zonder angst of vrees gezeten was.

Des avonds van den 2den Maart tusschen zeven en acht ure, deed zich onverwacht een alle beschrijving te bovengaande zware slag hooren, welke de uitbarsting aankondigende, de Sangirezen mer schrik vervulde. Gelijktijdig stroomde de gloeijende lava met omwederstaanbaar geweld in verschillende rigtingen naar omlaag, alles medevoerende wat zij in hare vernielende vaart ontmoette, en de zee doende koken, waar zij deze bereiken kon. De heete bronnen openden zich en braakten eenen vloed van kokend water uit, welke verteerde en medesleepte wat door het vuur gespaard was. De zee, aan eene buitengewone kracht gehoorzamende (zeebeving), beukte de rotsen met vervaarlijk geraas, sloeg de kust van een, en verhief zich met woesten aandrang tegen het land, als wilde ze den vuurstroom overmeesteren.

Dit verschrikkelijk tafereel van verwoesting, waarvan de akeligheid vermeerderde door het gekerm van menschen en dieren, het geloei van den stormwind en het gekraak van duizende omvergeworpen en medegesleepte boomen, werd omstreeks een uur later gevolgd van donderende slagen, welke den grond deeden sidderen en het gehoor verdoofden. Eene zich hemelhoog verheffende swarte kolom van steenen en asch steeg toen uit den berg op, en viel, door den gloed der lava verlicht, als een vuurregen in den omtrek neder, aldaar een duisternis veroorzakende, welke nu en dan slechts door bliksemstralen afgewisseld, de menschen belette zelfs in de onmiddelijke nabijheid iets te onderscheiden en de verwarring en wanhoop ten top voerde. Groote steenen werden door de lucht geslingerd, verbrijzelende wat ze in hunnen val ontmoetten. Woningen en gewassen niet door het vuur vernield, bezweken en verdwenen onder asch en steenen, en de bergstroomen door die massa opgestopt, vormden meeren, welke hunne oevers verbrekende, weldra eene nieuwe oorzaak van vernieling werden.

Dit duurde eenige uren. Omstreeks middernacht keerden de verbolgen élementen tot rust; doch des anderen daags zetten ze tot den middag, met vernieuwde kracht het vernielingswerk voort. Intusschen hield de aschregen steeds aan en was op dien dag nog zoo sterk, dat de zonnestralen er niet door henenk konden dringen en nagenoeg volslagene duisternis heerschte.

In den aanvang ging de uitbarsting vergezeld van eenen hevigen stormwind uit het zuidoosten, waardoor zich verklaren laat het van eene uit banden der zeeroovers ontsnapten Sangirees, ontvangen beringt, dat asch en steenen tot op het eiland Mangindano gevallen zijn. Later blies de wind uit het noorden.

Naauwelijks van den schrik eenigzins bekomen, werden de bewoners van het bewuste gedeelte van Sangir op den 17den Maart andermaal verontrust door eene uitbarsting, welke aan de zijde van Taboekan vele aanplantingen en eene groote menigte boomen vernielde.

Sedert verkeert de vulkaan in rust en bespeurt men van deszelfs werking nog slechts de allerwege uit spleten en kloven opstijgende damp. De lavastroomen zijn op de hellingen nog zoo weinig afgekoeld, dat men zich nog niet op grooten afstand van het strand durft te wagon. Volgens getuigenis der inlanders zouden de toppen van den berg niet merkbaar veranderd zijn.

De hoofdnegorij Taroena had slechts te lijden van de asch en de steenen welke de huizen beschadigden en de bewoners ligte kneuzingen toebragten. — Overigens bleef dezelve ongedeerd, doordien de zuidwaarts afvloeijende lavastroom, tegenstand vindende bij de heuvelenrei, aan welker zuidzijde in de baari van Taroena de kampong ligt, van daar in eene westwaartsche rigting zich in zee uitstortte.

Tusschen Taroena en het landschap Kandhar, vormt de voet van den Awoe een zacht hellend terrein, van groote uitgestrektheid, en vroeger op het lagere gedeelte overdekt met een bosch van klapper-, pisang-, en koffijboomen, alsmede met aanplantingen van rijst, miloe, patatas en andere gewassen, terwijl de meer steile hellingen een schier ondoordringbaar woud van velerlei schoone houtsoorten aan het oog vertoonden. Eene vrij talrijke bevolking in tuinhuizen verspreid, in kleine gehuchten langs het strand gezeten, of gevestigd in de groote negorij Kolongan, bewoonde deze bevalligde en welvarende streek, welke thans in eene woestenij herschapen is. Zeven breede lavastroomen zijn er over heen gevloeid. en hebben bosschen, aanplantingen en woningen doen verdwijnan. Het geheele landschap is met asch en steen en lava overdekt; diepe scheuren en kloven en duizende omvergeworpene en verschroeide boomen, getuigen van de ontzaggelijke kracht waarmede de vernielende stoffen zijn verspreid; terwijl de verzengde boomen welke op sommige plekken staan bleven, met hunne nederhangende takken en bladeren, zich als treurwilligen op dit uitgestrekte graf verheffen.

De negorij Kolongan, waar langs eene breede lavastroom zich den weg naar zee baande, en welke met asch en steenen overdekt werd, is geheel verwoest. Slechts enkele half verbrande palen geven blijk van haar vroeger bestaan.

Tusschen Kolongan en Kandhar is een groot gedeelte van de kust afgebroken en in zee gestort. De berg liep hier voorheen zacht glooijend onder den waterspigel weg. Men ziet daar thans eenen regtstandigen rotswand van een paar honderd voeten hoog.

De hoofdnegorij Kandhar van den voet des vulkaans gescheiden door een laag voorgebergte, had aan deze omstandigheid haar behoud te danken. De lavastroom stuitte tegen dat gebergte en vloeide aan weerskanten heen. Even als te Taroena, had men te Kandhar van asch en en steenen te lijden en bovendien van het heete water, hetwelk van alle zijden afstroomde. Gelukkig echter zij, die zich tijdens de uitbarsting in de negorij bevonden. Want ook hier was een groot gedeelte der bevolking gevestigd in de op het gebergte verspreide tuinhuizen, werwaarts weinige dagen te voren, uit vrees voor de zeeroovers, de meeste goederen van waarde in veiligheid gebragt waren. Die huizen en de aanplantingen werden een prooi der lava.

Aan gene zijde van Kandhar op de uiterste noordpunt des eilands, is het tooneel van verwoesting, zoo mogelijk nog afgrijsselijker dan aan den kant van Taroena.

Waar het oog hier vroeger met welgevallen rustte op met allerlei gewassen beplante velden, op bekoorlijke en eindelooze klapperbosschen, ontwaart men nu niets dan lava, steen en asch. — Vooral op deze hoogte schijnt het vloeijend vuur met ontzettende kracht en in verbazende massa uit den berg gestroomd te zijn. Niet alleen heeft die vreesselijke stroom het geheele landschap met al wat er op stond, als het ware bedolven; maar, na die vernieling over eene uitgestrektheid van verscheidene mijlen aangerigt te hebben, was hij, tot het strand doorgedrongen, nog magtig genoeg, om twee lange tandjongs (kapen) in zee te vormen, op plaatsen, waar de diepte vele vademen bedroeg.

De groote negorij Tariang benevens de gehuchten Pembalarain, Labakassin, Patoen en Hilang zijn door het vuur totaal vernield. De negorijen Sawan en Naha hebben ten gevolge der gesteldheid van het terrein weinig geleden. Laatstgenoemde negorij is de grens der verwoesting, aan den kant van Taboekan, welke hoofdnegorij weinig of niet gedeerd werd.

Het aantal omgekomene menschen is aanzienlijk.

In het land Taroena beloopt dit 722 mannen, vrouwen en kinderen;

in Kandhar . . . . 45 mannen, vrouwen en kinderen;

in Taboekan . . . . 2,039 mannen, vrouwen en kinderen.

Te zamen . . . 2,806 mannen, vrouwen en kinderen.

In welke verhouding het verlies van mannen, vrouwen en kinderen is geweest en tot welke negorijen de omgekomenen behoorden, heb ik niet kunnen te weten krijgen. De hoofden verklaarden, en schijnbaar met opregtheid, dat zij alleenlijk het gezamenlijk bedrag der vermisten konden opgeven.

Het grootste gedeelte der omgekomenen bevond zich in de tuinen. Zij vlugtten in allerijl, doch werden door den snellen vuurstroom ingehaald en verslonden. Anderen meenden zich in de boomen te redden, maar werden met dezen medegesleept of stikten door de verschroeijende hitte. Te Kolongan en Tariang waren de huizen gevuld met menschen, wie het ontvlugten door de van alle zijden afvloeijende lava en door den heeten watervloed belet werd, en die alzoo onder de gloeijende asch en onder de instortende woningen bezweken. Velen die het strand hadden kunnen bereiken en zich daar in veiligheid waanden, werden een prooi der woedende golven, verscheidenen verloren het leven, door angst en vertwijfeling als versteend en bewusteloos.

Volgens verklaring der hoofden was het aantal zieken niet grooter dan gewoonlijk en bepaalde zich de ziekte tot gewone koortsen. — Zij getuigden dat geene zwaar gewonden in de negorijen aanwezig waren en bedankten voor geneeskundige hulp ten behoeve van degenen, die kneuzingen of ligte wonden kregen, en waarvan de meesten reeds hersteld waren. De toegebragte directe en indirecte schade is niet te schatten. Uit de vernielde negorijen en afzonderlijke huizen is schier niets kunnen gered worden.

De vlugtelingen die aan den dood ontsnapten, hadden den tijd niet om van hunne have en goed iets te bergen. De klapper-, koffij- en sagobosschen, welke eene voorname bron van bestaan waren, zijn verdwenen, alsmede het grootste gedeelte der aanplantingen van de onderscheidene gewassen, met welker voortbrengselen de Sangirezen zich voeden, zoo als rijst, miloe, pisang, patata's, etc.

De geredde bewoners van de verwoeste streek zijn dan ook meestal elders heengetogen, om in hun onderhoud te voorzien, en ofschoon langzamerhand wederkeerende, zijn toch van Taroena nog ruim duizend onderdanen in de naburige landschappen Manganitoe en Siauw en op de nabij gelegene eilanden verspreid. — De gevlugte onderdanen van Taboekan zijn in de hoofd- en kleinere negorijen van dat land verdeeld.

De radja van Taroena riep mijne tusschenkomst in, om zijne verspreide onderdanen tot terugkeer en de hoofden der naburige landen tot uitlevering te bewegen. — Ik heb hem die hulp toegezegd en daaraan ook reeds onverwijld gevolg gegeven, met aanbeveling evenwel aan den radja, om vooeerst in de tijdelijke verhuizing te berusten, ten einde de vlugtelingen in de gelegenheid te stellen zich onderhoud te verschaffen, tot dat zij weder in staat zullen zijn zich in het Taroenasche te vestigen en den grond aldaar te bebouwen. Dat het verlies van zoovele aanplantingen, zelfs na het omkomen van een zoo aanzienlijk getal menschen en na het zich verspreiden van de geredden, de voorziening in voedingsmiddelen voor het tegenwoordige zeer bezwarend en voor de toekomst zeer zorgelijk doet zijn, zal Uwe Excellentie ligtelijk bevroeden.

Ten aanzien der Taboekanners, ofschoon ook dezen veel geleden hebben, bestaat dit bezwaar in eenigzins mindere mate, omdat daar een groote voorraad sagoboomen is welke, in afwachting van nadere aanplantingen, met hetgeen de aanstaande oogst van andere gewassen belooft, in de voeding genoegzaan kunnen voorzien.

Kandhar is in dit opzigt minder goed bedeeld; doch de bevolking aldaar is weinig talrijk en zal met hetgeen de gespaarde aanplantingen opleveren en wat uit het Taboekansche en van de nabijliggende eilanden kan verkregen worden, zich kunnen behelpen.

Taroena, waar de voor kultuur geschikte gronden in verhouding tot het cijfer der bevolking beperkt zijn, en welk landschap, in bebouwde velden, betrekkelijk het grootste verlies leed, terwijl hetzelve aan sagobosschen minder rijk is, schijnt aan voedsel het meeste gebrek te hebben en zou daarin gewis bezwaarlijk voorzien, indien niet een gedeelte der bevolking elders heengetrokken was. Hoewel het billijk is dat die uitgewekenen nader naar hun land terugkeeren, heb ik dierhalven daarop voor alsnog niet te sterk willen aandringen

Sedert de eerste uitbarsting zijn nu twee maanden verloopen. — De grootste nood, welke in de eerste dagen na de treurige gebeurtenis heerschte, is geweken. — En ofschoon dan ook de tegenwoordige toestand der betrokkene bevolking in vele opzigten bedroevend zij, mag ik Uwe Excellentie geloof ik, toch de verzekering geven, dat dezelve niet onrustbarend is.

Dit neemt echter niet weg dat, kunnen ook al niet alle materiele verliezen vergoed worden, toch tot verlichting en tegemoetkoming veel kan worden bijgedragen.

Te Sangir zijnde, heb ik de radja's en hoofden nadrukkelijk vermaand, om met alle kracht nieuwe aanplantingen van voedingsmiddelen aan te leggen, en om de bevolking aan te sporen door meerderen ijver en werkzaamheid den druk der ondervondene tegenspoeden te verligten en het geleden verlies te herstellen.

Tevens heb ik hem aanbevolen, om degene die met moeite

in hun anderhoud kunnen voorsien, naar Menodo te doen gaan, ten einde alhier, hetzij bij 's gouvernements werken, hetzij bij partikulieren, tijdelijk een bestaan te kunnen vinden." (*Jav. Cour.*)

NEDERLAND.

— De heer Adriaaan Kakebeke, Jacobszoon, grondeigenaar en notaris te Krabbendijke (Zeeland), werd deser dagen vereerd met een zeer vleijend schrijven van den Franschen minister van landbouw, koophandel en openbare werken, te Parijs, bij de toezending eener zeer rijke verzameling van de voornaamste wetenschappelijke werken over den landbouw en veeteelt, met dankbetuiging voor de bewezene diensten als lid der jury op de in 1855 te Parijs gehoudene tentoonstelling, en zulks ook nadat gemelde heer vroeger, uit handen van dien minister, tot aandenken reeds had ontvangen eene fraaije gouden medaille, aan de eene zijde met de zeer gelijkende beeldtenis des Keizers, Napoléon III, en aan de keerzijde de aanduiding als lid der jury „au concours général agricole," op het Champ de Mars te Parijs.

— Uit een dezer dagen ontvangen brief uit de Krim blijkt dat zekere C. van Leiden, opgevoed in het burger weeshuis te Zwolle, een der eersten is geweest, welke de jongste bestorming en inneming van den Malakofftoren mede heeft ondernomen. Hij was alstoen sergeant bij de Zouaven, en werd bij de inneming dermate met een kogel in het been getroffen, dat hij gedurende zestig dagen in het hospitaal te Konstantinopel ter zijner genezing heeft moeten doorbrengen, waar hem door den sultan van Turkije eigenhandig het kruis van eer, moed, beleid en dapperheid werd overgereikt. Hij is thans geheel hersteld en tot den rang van officier in Fransche dienst bevorderd.

— De laatste tijdingen van de Kaapstad vermelden, dat bij de synodale commissie van de Zuid-Afrikaansche Hervormde kerk tijding gekomen is van eene kerkelijke of ringvergadering van den Trans-Garrep, bestaande uit de gemeente benoorden de Oranje rivier en in het land van Natal gesticht. Daarin is besloten tot het oprigten of in den ring opnemen van nieuwe gemeenten, als van Harrismith of Vrededorp, in het Oranje gebied, als ook Ladysmith en Utrecht in het Natal-gebied (van Finetown was geen berigt ingekomen.) De gemeente van Lijdenburg zond eene uitdrukkelijke verklaring in, houdende, dat zij lid van den ring wilde blijven, al ware het ook, dat de andere gemeenten der republiek bij hare weigering bleven volharden. Een voorstel werd gedaan, om een gymnasium voor de Hervormde gemeenten in die streken, te Bloemfontein, te openen. Daar de voorsteller meende, dat de gouverneur Grey zich tijdens zijn bezoek in den Vrijstaat in dien geest had uitgelaten, werd eene commissie benoemd, om deswege in briefwisseling met den gouverneur te treden, ten einde te vernemen, welke ondersteuning men daartoe van het Engelsche gouvernement, door tusschenkomst van de Kaapsche synode, zou hebben te wachten.

De eerwaarde S. Hofmeijer, die, zoo men meent, sedert eenige maanden te Utrecht, in Holland, zijne studie voltooid had, was als herder en leeraar te Winburg beroepen. Men hoopte het groote gebrek aan leeraars op deze wijze langzamerhand aan te vullen.

FRANKRIJK.

Te Orleans wordt een regtsgeding gevoerd door de erfgenamen van eene ongehuwde dame, die in 1828 te Tours is opgenomen in een klooster, waarin zij in 1843, in den ouderdom van 79 jaren en in eenen toestand van volslagene zwakhoofdigheid is overleden. Nadat de erfgenamen waren onderrigt, dat de congregatie haar voordeel scheen te hebben gedaan met de geestgesteldheid der overledene, hebben zij den weg van regten ingeslagen. Reeds zijn drie hunner vorderingen, tot teruggaaf van onroerende goederen, toegewezen. De vierde vordering wordt thans te Orleans behandeld. In deze zaak is een geestelijke, de heer Bonamie, bisschop van Calcedonia en bestuurder van het klooster te Tours, betrokken, die een landgoed zou hebben gekocht voor een bedrag van 180,000 fr., welke som tot dusver niet schijnt te zijn teruggevonden. De bisschop heeft beweerd, dat de vordering niet ontvankelijk kan worden verklaard, en hij alleen als geestelijk hoofd van het klooster te Tours moet worden beschouwd. De regtbank heeft dit middel van verdediging echter afgewezen, en de erfgenamen eene maand tijds gelaten tot het leveren van het bewijs.

— In de *Courier du Pas de Calais* leest men het volgende: In Cambrin kwamen twee mannen in eene herberg, lieten zich koffij zetten en vielen, toen zij het eerste kopje gedronken hadden, beiden dood neêr. De herbergierster liet de politie halen, die van vergiftiging sprak. „Hoe is dat mogelijk," zei de vrouw, „zij hebben maar een kopje koffij gedronken en dat kon hen geen kwaad doen." Onmiddelijk drinkt zij zelve een kopje, om de onschadelijkheid der koffij te bewijzen, doch naauwelijks heeft zij het gedronken, of ook zij valt dood neder. Men onderzoekt de koffijkan en vindt op den bodem een doosje lucifers liggen.

— Wij zijn door de welwillendheid van den heer V. A. Malte-Brun, redacteur van de *Nouvelles Annales des Voyages etc.*, en secretaris der Société de géographie te Parijs, in staat, onzen lezers het belangrijke berigt mede te deelen, dat er door Saïd pacha, onderkoning van Egypte, eene expeditie op groote schaal wordt uitgerust ter opsporing van de bronnen van den Nijl, waarvan de juiste ligging tot nog toe in het onzekere is gebleven, niettegenstaande de vele pogingen, welke van tijd tot tijd tot opheldering van dit gewigtige vraagstuk zijn in het werk gesteld. De onderkoning heeft den heer d'Escayrac de Lauture uitgenoodigd, zich met de leiding dezer onderneming te belasten. De heer d'Escayrac, ijverig orientalist, lid der Fransche Société de géographie en reeds gunstig bekend door vroegere reizen in Egypte en Midden-Afrika, waarover hij in 1853 een zeer belangrijk werk: *Le Désert et le Soudan* uitgaf, is allezins berekend voor deze moeijelijke taak. Hij vertrekt over twee maanden naar Egypte en zal zijn ontdekkingstogt beginnen te Khartoum in Nubie, op ongeveer 15° 43' N. Br. Hij zal zich daar inschepen op eene kleine stoomboot, die slechts 14 duim diepgang heeft en door de staten Sennar en Kardofan, langs het meer Nu, in eene zuidelijke rigting den Nijl zoo ver opvaren als mogelijk is, terwijl hij eenige met ossen bespannen wagens medeneemt om, op de wijze der boeren en Kaffers van Zuid-Afrika, de reis te land voort te zetten, daar waar de rivier ophoudt bevaarbaar te zijn. De expeditie bestaat verder uit drie kompagniën Egyptische marine-soldaten, een ingenieur, een natuurkundige, een geneesheer enz. Er zullen geene kosten gespaard worden om het doel der onderneming te bereiken; men zal waarnemingen van allerlei aard doen en betrekkingen trachten aan te knoopen met de volkstammen in die weinig bekende streken. Wij wenschen in het belang der wetenschap en voor de toekomst van Egypte van harte, dat deze nieuwe poging van den verlichten vorst, die dat rijk bestuurt, even als de kanalisatie der landengte van Sues, met den besten uitslag moge worden bekroond.

ENGELAND.

— Een extra nommer van de *London Gazette* verscheen den 31sten Maart met de volgende aankondiging:

„Ministerie van buitenlandsche zaken, 31 Maart 1856.

„Heden morgen is de dépêche van lord Clarendon, H. M. minister van buitenlandsche zaken, ontvangen, dd. Parijs 30 Maart, waarin gemeld wordt, dat op dien dag ten twee ure namiddag aan het ministerie van buitenlandsche zaken het vredestractaat geteekend is.

„De gevolmagtigden van Groot-Brittannie, Oostenrijk, Frankrijk, Pruissen, Rusland, Sardinie en Turkije hebben hunne onderteekening gesteld onder het traktaat, dat een einde aan den oorlog maakt, en door eene definitive regeling der Oostersche kwestie de rust van Europa op een vasten en duurzamen grondslag verzekert.

„De uitwisseling der ratificatien zal binnen 4 weken of, zoo mogelijk, vroeger te Parijs plaats hebben. Tot op dat tijdstip zullen de bepalingen van het tractaat niet openbaar gemaakt worden."

In de *Morning Post* las men dien dag het volgende:

„Eerst laat op den namiddag van gisteren en na een langdurig onderhoud tusschen den burggraaf Hardinge en lord Panmure, werd besloten dat de onderteekening van het vredestractaat te Parijs, bij de kaserne der Horse-guards in St. James-Park en van den Tower door een salvo van 101 kanonschoten zoude worden afgekondigd.

„Het bevel hiertoe van wege het departement van oorlog werd eerst na zeven ure ontvangen en om de godsdienstoefening in de kerken der hoofdstad niet te storen, werd bepaald deze plegtigheid ten tien ure des avonds te doen plaats hebben, hetgeen ook geschied is. Eene talrijke menigte was opgekomen om er getuige van te zijn.

„Het klokkengelui deed zich tot middernacht onophoudelijk hooren.

„Den volgenden dag (31) heeft zich de lord-mayor, vergezeld van de sheriffs Rose en Kennedy en den stadsmaarschalk naar het balkon van Mansion-House begeven, waar een verhemelte van karmozijnrood fluweel opgerigt was. Daar aangekomen, heeft de lord-mayor afgekondigd, dat het vredes-tractaat te Parijs den 30sten Maart geteekend is. Eene groote menigte volks was zamengevloeid, om getuige van deze plegtigheid te zijn, na afloop waarvan de municipale autoriteiten, voorafgegaan door den lord-mayor zich naar de beurs begeven hebben, alwaar laatstgemelde te midden van de levendigste bijvalsbetuigingen, insgelijks voorlezing heeft gedaan van de desbetreffende dépêche. De vrouwen, die zich aan de ramen begeven hadden, gaven ook op de ondubbelzinnigste wijze hare vreugd over deze gebeurtenis te kennen, door herhaalde malen met hare zakdoeken te wuiven."

— De beroemde MacAulay is in de romantische Schotsche hooglanden in *effigie* verbrand. De hooglanders van Glenmare, in Inverness-shire, hebben het namelijk dien geschiedschrijver maar niet kunnen vergeven, hetgeen hij van hunne voorvaderen in het vierde deel zijner geschiedenis van Engeland zegt, zoodat zij niets beters wisten te doen dan hun hart lucht te geven door eene dergelijke demonstratie. MacAulay zelf heeft vroeger te Glenmare een tijdlang gewoond.

ADVERTENTIEN.

VENDUTIE.

Op Vrijdag den 20sten Junij 1856, door de weeskamer ten huize van den gefailleerden koopman P. J. Gersom, publieke vendutie worden gehouden van DIVERSE TOKO-GOEDEREN en TOKO-MEUBELAIR.

De Secretaris,
(273) PLOEGMAN.

VENDUTIE.

Op Dingsdag den 24sten Junij a. s.,

zullen in de pakhuizen van Adam & Co, op de *Kaliemaas*, verkocht worden 130 uitgezochte **Bimaneesche Paarden**, pas aangebragt per de *Indramaijoe*.

Soerabaya, 18 *Junij* 1856. (284)

WISSELS OP AMSTERDAM, bij

(282) P. KERVEL & CO.

LIJST DER HOUTWERKEN,

welke op Donderdag den derden Julij 1856 te Lassem op Vendutie zullen worden verkocht:

GETAL.	BENAMING DER HOUTWERKEN.	LENGTE R. VOET.	BREEDTE DUIMEN.	DIKTE DUIM.
15	Balken.	42	5	5.
48	»	37	12	10.
80	»	36	14	13.
16	»	36	13	7.
178	»	31½	8	7.
185	»	28	8	6.
29	»	27	5	4.
11	»	26	8	7.
1	»	25	11	5.
42	»	25	6	5.
2	»	25	5	5.
43	»	23	7½	5¼.
10	»	22	6	6.
27	»	20	6	6.
14	»	17	4	3.
21	»	16	8	6.
11	»	13	6	5.
12	»	8	7	6.
745				

Deze HOUTWERKEN liggen bij de rivier te *Lassem* zeer geschikt voor het vervoer te water naar *Soerabaya*.

Nadere informatien bij
(277) ADAM & CO.

WISSELS OP NEDERLAND, bij

(279) FRASER EATON & CO.

BIJ PEREIRA & CO.

OP NIEUW ONTVANGEN.

Extra Fraaije Gebrocheerde Zijde voor Balkleedjes, in allerlei Couleuren. Extra fijne hoog bollige witte, grijze en nanking couleur Chapeaux Anglaise, Fransche Gelakte Schoenen van superieure qualiteit en andere Goederen meer. (287)

OP NIEUW ONTVANGEN.

HERMITAGE ROUGE.
CLOS DE VOUGEOT.
CHAMBERTIN.
HAUTBRION.
ST. JULIEN QUALITÉ SUPÉRIEURE.
ST. ESTÈPHE MÉDOC ID.
MEDOC.
HAUT BARSAC.
ID. SAUTERNE.
RUDESHEIMER BERG.
MARCOBRUNNER CABINET.
HOCHHEIMER DOMDECHANAY.
DODS PALE ALE.
COGNAC JOHN ALBERTY VAN FAURE FRÈRES.
GENEVER AVH. en andere soorten.
PUIKE HAMMEN.
ID. BOTER.
VERSCHE CONSERVES VAN ALBERDINGK THYM.
ID. INGELEGDE ZUREN. Bij
(281) DE CHARON DE ST. GERMAIN.

BODEMARIJ.

Wordt gevraagd eene somma van **Vijf à Zeven Duizend** gulden Bodemarij op het Amerikaansche barkschip *AUCKLAND*, gezagv. C. Nelson, met inventaris en verder toebehooren, voor eene reis van *Soerabaya* naar *China*.

Gegadigden gelieven hunne inschrijvingen vóór of op den dertigsten Junij aanstaande te bezorgen ten kantore van den notaris Eekhout te *Soerabaya* of bij

De Agenten,
(283) FRASER EATON & CO.

A. SALM vertrekt naar *Nederland*. Generale gemagtigden JACOB SALM en de firma ADAM & CO, te *Soerabaya*. (263)

De ondergeteekende heeft opgezigt eene toko van **Provisiën en Dranken**, over het kleedermagazijn van den heer Van der Elst.
(286) F. SCHMID.

Mevrouw Schmid beveelt zich aan tot den aanmaak van Dames en kinder kleeding. (285)

WISSELS OP NEDERLAND

te bekomen bij
(276) RUIJL CRAMER & CO.

Mejufvrouw M. KOENEN, eene SCHOOL willende oprigten voor JONGE JUFVROUWEN verzoekt ouders of voogden haar met hun vertrouwen te willen vereeren. Het onderwijs zal op de best mogelijke wijze gegeven worden in die vakken, welke ouders of voogden zullen verkiezen.

Informatiën zijn te bekomen ten huize van den WelEdGstr. Heer DE BRUIJN, *Hoofd-Ingenieur.*

(275)

De ondergeteekende heeft de eer te berigten, dat zij voornemens is den 15den dezer eene MEISJES KOST- en DAGSCHOOL te beginnen in het gewezen *Hotel de Commerce* in de Kerkstraat alhier. Overtuigd dat de gezonde en goede ligging van het huis niets te wenschen overlaat, beveelt zij zich minzaam aan in de gunst van ouders en voogden.

SOERABAYA, J. J. GERSOM.
3 JUNIJ 1856. (272)

WISSELS OP AMSTERDAM EN LONDON,

bij
(269) WM. MATHIEU & CO.

Wegens vertrek naar elders wordt uit de hand te koop aangeboden, op zeer billijke voorwaarden, eene bloeijende **Wagen-verhuurderij en Wagen-Fabriek met het erf en daarop staande gebouwen,** gelegen te *Samarang*. Te bevragen met franco brieven, letter N., bij den boekdrukker

(257) E. FUHRI.

VIJF RIJTUIGEN

Van het allerlaatste model, geheel nieuw, waaronder zich bevinden eene *Coupé koets* en eene *Bendy op 3 wielen.* Te bezigtigen van af den 13den of den 14den dezer ten huize van den Heer PONS, waar men den ondergeteekende, fabriekant van rijtuigen te *amarang*, over den aankoop spreken kan. Tevens beveelt hij zich voor het maken en de bestellingen van moderne modellen van rijtuigen aan.

V. C. JACOBS,
(258) *Rijtuig fabrikant te Samarang.*

JAVA-BODE 1856.

TWEEDE SEMESTER.

De inteekenaren op den *Java-Bode* worden beleefdelijk herinnerd aan de voldoening van het abonnement voor het tweede semester van dezen jaargang.

(266) E. FUHRI.

129ste Frankforter STAATS-LOTERIJ

gewaarborgd en geautoriseerd door het Gouvernement der Vrije Stad Frankfort aan den Main.

KAPITAAL: EEN MILLIOEN 828,450 GULD.
bestaande uit
26,000 Loten met 13,600 Prijzen en 11 Premiën

De hoogste kansen zijn : *f* 200,000, *f* 150,000
f 120,000, *f* 115,000, *f* 112,000, *f* 110,000,
f 105,000, *f* 104,000, *f* 100,000, *f* 50,000,
f 20,000, *f* 15,000, *f* 12,000, *f* 10,000,
f 6000, *f* 5000, *f* 4000, enz. enz.

Plannen en Loten voor deze welbekende en voordeelige Loterij, zijn van heden af te bekomen door tusschenkomst van den heer **H. M. van Dorp**, te Batavia, en bij **E. Fuhri** te Soerabaya.

Men wordt verzocht vroegtijdig genoeg zijne bestellingen te doen toekomen, ten einde spoedig in het bezit der Loten te geraken. De Lijsten van elke trekking worden terstond per Mail afgezonden, terwijl tevens geremitteerd wordt voor de eventueel gewonnen prijzen. SCHWARZSCHILD-SONS,

Bankiers en aangestelde Gouvernements Collecteurs, Frankfort a/M.

PRIJS DER LOTEN:
Een geheel Lot *f* 120. Een half Lot *f* 60.
Een kwart Lot *f* 30.
Voordeelen worden genoten bij het nemen van meerdere Loten:
4 geheele of 8 halve of 16 kwart Loten kosten slechts *f* 450.
10 geheele of 20 halve of 40 kwart Loten kosten slechts *f* 1100. (546)

Bij den ondergeteekende bestaat gelegenheid voor den vervoer van STOOMKETELS en MACHINERIEN langs de Noord-kust van Java.

SOERABAYA, G. R. CURTIS.
12 *Junij* 1856. (271)

Bij den ondergeteekende verkrijgbaar:
Het wel gelijkend Portret van Z. Exc. den Gouverneur-Generaal van Ned. Indië, C. F. PAHUD.
(244) E. FUHRI.

LIEFHEBBERIJ TOONEEL:

Oefening baart Kunst.

REPRESENTATIE.

Op DONDERDAG den 19den Junij 1856.

DE MASKERADE.

TOONEELSPEL IN EEN BEDRIJF.

Versierd met nieuwe decoratiën en costumes.

Daarna:

DE BRANDSCHATTING.

BIJSPEL IN EEN BEDRIJF.

De prijzen der plaatsen en he bespreken derzelve als vroeger. — Aanvang ten $7\frac{1}{2}$ ure.

Namens de Directie,
De Sekretaris,
(256) J. G. GRAUSS.

GEBOORTEN.

Bevallen van eene *DOCHTER*, L. McGILLAVRY, geb. *Horst.*

SOERABAYA,
13 *Junij* 1856. (274)

HUWELIJKEN.

Getrouwd:

C. J. SCHREUDER
MET
D. C. COENRAAD.

SOERABAYA, 14 *Junij* 1856.
Eenige kennisgave. (273)

GEBOORTEN, HUWELIJKEN EN STERFGEVALLEN.

Bevallen:

R. C. J. Lamberts Hurrelbrink, van Sirtema, Z. Pasoeroean 1 Junij. — Echtgenoote van D. L. C. van Blommesteijn, Z. Bojolalie 29 Mei. — C. H. Lammerée, Wijnmalen, D. Macasser 5 Mei. — L. MacGillavrij, Horst, D. Soerabaya 13 Junij. — A. de Vries, Stemfoort, Grissee 3 Junij. — Buijs, Brunsveld van Hulten, Z. Batavia 4 Junij. P. A. Voute, Bekking, Z. Batavia 6 Junij. — D. J. Coster, Vreede Bik, D. Kramat, 7 Junij. — E. A. Humme, Leuring, Z. Batavia 9 Junij. — J. M. Rhemrev, Canter Visscher, Z., 9 Junij. — W. M. Stoelman, Damwijk, D. Soerabaya 18 Junij. — G. E. Kroese, Pfuff, D. Soerabaya 17 Junij.

Getrouwd:

C. J. Schreuder met D. C. Coenraad, Soerabaya, 14 Junij. — J. F. C. Leyder met J. H. Koks, Padang 24 Mei. — L. van Kerckhoven met J. L. Cornelis, Batavia 31 Mei.

Overleden:

M. J. Lange, 39 j. Balie Badong 13 Mei. — C. R. A. Hansen, 63 j. Madioen 28 Mei. — D. McLennan, 8 m. 12 d. Soerabaya 14 Junij. — E. F. de Brunel, 33 j. Malang 13 Junij. — Mej. W. F. Twele, Batavia 3 Junij. — M. W. Pool, 4 j. Batavia 23 Mei.

VREEMDEN-LIJST.

AANGEKOMEN.

11 Junij L. Samalatoe, van Modjokerto; P. Weijermans, van Pasoeroean. — 12 Junij J. W. Stecher, van Kedirie; P. W. Hofland, van Pasoeroean. — 13 Junij J. F. Dutrieux, van Pasoeroean, 14 Junij — Chs. Etty en J. Maijes, van Probolingo; Mev. Wintersteijn, van Kedirie. — 16 Junij A. Ledeboer, van Modjokerto; P. Tiedeman, van Pasoeroean; W. J. van den Broek, van Modjokerto; J. P. Konthoofd en J. D. Hartog, van Toeban; Mejufv. Mouritzen, Wed. Loth en A. F. A. Loth, van Probolingo. — 17 Junij J. F. Riess, van Kedirie; L. Bordanao, van Ngawie: Le Roux, van Batavia. — 18 Junij Kocken, van Pasoeroean.

VERTREKKENDE PERSONEN.

J. Hempenius en familie. — B. de Vries en familie naar Nederland, Gemagt. Dr. Meijer, te Palimanang. — F. P. Voermans en familie naar Nederland.

SCHEEPSBERIGTEN.

Aangekomen Schepen te Soerabaya.

Datum	*Vlag*	*Namen der Schepen*	*Gezagvoerder*	*Van*
Junij 16	Balische	Fathool Rachman.	Hadjie Mohamat Kasim.	Balie (Ampenan.)
„ 17	Ned. Ind.	Stoomschip Banda.	C. C. L. Neijts.	Batavia.
„ —	„ „	Anis.	Sech Abdulla bin Osman.	Grissee.
„ —	„ „	Wilhelmina Lucia.	J. P. Carst.	New-Castle.

Vertrokken Schepen van Soerabaya.

Datum	*Vlag*	*Namen der Schepen*	*Gezagvoerder*	*Naar*
Junij 16	Z. M.	Stoomschip Borneo.	Luit-ter-zee 1e kl. P. W. Stort.	Batavia over Sama rang.
„ 17	Ned. Ind.	Pogoan.	Ong Kimling.	Singapore.

Aangekomen Passagiers.

Met het. Ned. Ind. stoomschip *Banda*, assist.-resident van Bawean Tormijn en echtgenoote, Maijoor Reigen en en echtgenoote, Mevr. Bake, kapitein Amiot, de heer Leroux, Z. M. troepen en bannelingen.

Vertrokken Passagiers.

Z. M. Stoomschip *Borneo*, Luit-ter-zee 1e kl. D. L. Wolfson.

SCHEPEN LIGGENDE TER REEDE.

Z. M. wachtschip Batavia, korvet Nehalenia, de stoomschepen Etna en Onrust; de brik de Haai, en de schoener-brik de Lansier; de schepen Ternate, Helena en Anna; en de stoomschepen Java, Soerabaija en Banda; de barken Fatal Maän, Adrakool Laer, Anne Maclean, Java Koerier, Hing Goan, Mimi, Auckland, Bacht Mastora, Fathool Wahap, Faidool Ragman, Fathool Rachman; en de brikken Splendido, Xarifa; de schoeners Sarie Toendjoong, Bientang Timor, Schandar Salim, Digna, Anis; de kotters Krabbe, Little Tot.

SUMANAP.

AANGEKOMEN.

10 Junij. De Ned. Ind. brik *Gatmier*, gezagv. Abdul Rachman, bin Achmat Soei, van Batavia.

11 Junij. De Ned. Ind. schoener *Almashoor*, gezagv. Akienja Salim, van Bima.

14 Junij. Het Ned. Ind. schip *Amana Tulbarie*, gezagv. Sech Hamoot bin Mohamat Bantah. van Samarang.

VERTROKKEN.

10 Junij. De Ned. Ind. schoener *Mansoer*, gebagv. Sagiet, naar Bezoekie.

13 Junij. Het Ned. Ind. schip *Al Oesmanie*, gezagv. Said Mohamat bin Aloei Assegaf, naar Padang via Batavia, passagiers J. Coorengel en familie en mejufvrouw L. Pool.

SCHEPEN LIGGENDE TER REEDE.

De schoeners Mifrejool Moelook, Maria, Sie Damar, Sophia, Fathool Haer, Almashoor, de brik Gatmier, en het schip Amana Tulbarie.

Aanvoer te Soerabaya van 17 en 18 Junij.

AANVOER.

Van Balie per de Ned. Ind. bark *Fathool Rachman*, gezagv. Hadjie Mohamat, agent Gezagvoerder.
14 koijangs rijst 420 picols, 50 stuks koehuiden, 9 picols koffij, 325 picols balen tabak, 17 picols klapper olie, Said Ibrahim.

Van Batavia en Samarang per de stoomboot *Banda*, gezagv. Neijst, agent W. Cores de Vrie.
29 kisten manufacturen, Adam & Co; 1 vat vleesch, 10 kisten bladkoper, W. Cores de Vries; 2 tijdmeters, 1 kelder, 16 kistjes eau de cologne, 1 vaatje kaas, 12 pompelmoesen, Besier, 2 kisten hoeden, 1 schroef lent, 1 kist zijden stoffen, Pereira; 1 kist zeep, 2 kisten manufacturen, Karthaus & Co; 1 kist manufacturen, van Leeuwen & Co; 7 kisten manufacturen, Fraser Eaton & Co; 1 kistje monsters, Schimmelpenninck & Co.

Van Banjermassing per de Ned. Ind. bark *Sorie Elmassoer*, gezagv. Mohamat Yasin, agent Gezagvoerder.
3460 bossen rottings, 33750 stuks Maloekoe matten, $8\frac{25}{100}$ picols was, Gezagvoerder; 15 kodies rotting hoeden, $36\frac{13}{100}$ picols was, Alie.

Marktprijzen.

SUIKER No. 16 per picol *f* 15.—
Idem. „ 15 „ „
Idem. „ 14 „ „
Idem. „ 13 „ „
Idem. „ 12 „ „
KOFFIJ per picol. Nominaal.
RIJST (CARGA) per koijang *f* 105.— à *f* 110.—
Id. (WITTE) „ „ *f* 150.—
KOEHUIDEN per 100 st. *f* 300.—
ARAK per legger. *f* 100.—
OLIE (KLAPPER) per picol. *f* 26.—
OLIE (KATJANG).
KADJANG MATTEN.
ROTTING *f* 8.—
WISSELKOERS *f* $102\frac{1}{2}$ à *f* 103.—

PROTESTANTSCHE EEREDIENST.

Zondag den 22sten Junij des morgens ten half 9 ure.
Nederduitsch.
Ds. SCHIFF.

ROOMSCH-KATHOLIEKE EEREDIENST.

Zondag den 22sten Junij des morgens ten half 9 ure.